

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Filipa Dienstbiera a Štěpána Výborného v právní věci žalobkyně: **Rambousek a partner a.s.**, sídlem Křišťanova 4/1544, Praha 3, zastoupená JUDr. Ondřejem Moravcem, Ph.D., advokátem, sídlem Václavské náměstí 832/19, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo financí**, sídlem Letenská 525/15, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 12. 2020, č. j. MF-27894/2017/1203-32, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 6. 2025, č. j. 10 Af 1/2021-124,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalovaného **se zamítá**.
- II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 6 135 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně JUDr. Ondřeje Moravce, Ph.D., advokáta.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalobkyně a hlavní město Praha (dále jen „poskytovatel“) uzavřely dne 6. 10. 2008 smlouvu o financování projektu v rámci Operačního programu Praha – Konkurenceschopnost, č. SFP/16/05/000154/2008 (dále jen „dotační smlouva“), kterou se poskytovatel zavázal poskytnout žalobkyni dotaci na financování projektu „*Penzion Malvazinka*“ (výstavba penzionu), a to zpětně (*ex post*) po realizaci projektu. Na základě

žalobkyní předložené žádosti o platbu poskytovatel dotaci nevyplatil a od dotační smlouvy odstoupil.

[2] Žalobkyně (navrhovatelka) se domáhala zrušení odstoupení od smlouvy a vyplacení dotace poskytovatelem (odpůrcem) ve sporném řízení vedeném před žalovaným ve věci sporu z veřejnoprávní smlouvy (§ 141 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád). Žalovaný nejprve v přezkumném řízení rozhodnutím ze dne 15. 10. 2012, č. j. MF-80143/2012/12-124, zrušil pro rozpor se zákonem ustanovení dotační smlouvy umožňující odstoupení od smlouvy. Rozhodnutím ze dne 27. 10. 2015, č. j. MF-80143-2012/52-1203, pak žalovaný ve sporném řízení rozhodl, že poskytovatel (odpůrce) je povinen žalobkyni (navrhovatelce) vyplatit dotaci ve výši 4 935 000 Kč. Lhůtu ke splnění této povinnosti žalovaný stanovil na třicet dnů od nabytí právní moci rozhodnutí. Poskytovatel uloženou povinnost splnil a dotaci žalobkyni vyplatil.

[3] Žalobkyně (navrhovatelka) návrhem ze dne 3. 10. 2017 zahájila další sporné řízení ve věci sporu z veřejnoprávní smlouvy (§ 141 správního řádu), v němž po žalovaném požadovala, aby poskytovateli (odpůrci) uložil povinnost zaplatit částku ve výši téměř 1,2 mil. Kč jako náhradu škody vzniklé žalobkyni v důsledku prodlení poskytovatele s vyplacením dotace. Žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto rozsudku návrh žalobkyně zamítl. V odůvodnění rozhodnutí dospěl k závěru, že žalobkyně v řízení neprokázala ani jeden z předpokladů odpovědnosti za škodu, tedy *porušení právní povinnosti* na straně poskytovatele, *vznik škody* ani *příčinnou souvislost* [případ byl posuzován podle § 420 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen „starý občanský zákoník“), neboť v souladu s § 3028 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „nový občanský zákoník“), se právo na náhradu škody vzniklé porušením povinnosti, k němuž došlo přede dnem nabytí účinnosti nového občanského zákoníku, posuzuje podle starého občanského zákoníku].

[4] Dle žalovaného vznikla povinnost poskytovatele vyplatit dotaci až po nabytí právní moci rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 10. 2015 vydaného v prvním sporném řízení a poskytovatel tuto povinnost následně splnil. Neporušil proto žádnou právní povinnost stanovenou mu dotační smlouvou. Žalovaný neměl za prokázanou ani výši škody. Žalobkyně škodu vyčíslila jako částku vynaloženou na úhradu úroků ze smlouvy o půjčce (uzavřené s třetí osobou za účelem financování projektu), které musela vynakládat po dobu tvrzeného prodlení poskytovatele s výplatou dotace. Žalovaný nicméně otázku vzniku škody posoudil tak, že smluvní strany ve smlouvě o půjčce nezákonně sjednaly úroky z úroků, ustanovení o úročení proto jako celek považoval za neplatné pro rozpor se zákonem. Žalobkyně se tak z tohoto důvodu nemohla domáhat jejich náhrady. Žalovaný rovněž neshledal příčinnou souvislost mezi jednáním poskytovatele dotace a vznikem žalobkyní tvrzené škody. Měl za to, že škoda vznikla žalobkyni především z toho důvodu, že sama nesplácela půjčku pravidelně, ačkoli si výši splátek mohla dle smlouvy o půjčce jednostranně určit, čímž se dostala do prodlení. Mezi jednáním poskytovatele a prodlením žalobkyně proto žalovaný neshledal příčinnou souvislost.

[5] Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného ve věci náhrady škody žalobou, kterou Městský soud v Praze nejprve zamítl rozsudkem ze dne 14. 12. 2023, č. j. 10 Af 1/2021-64. Ke kasační stížnosti žalobkyně Nejvyšší správní soud tento rozsudek městského soudu zrušil rozsudkem ze dne 22. 8. 2024, č. j. 6 Afs 9/2024-37. Na rozdíl od městského soudu Nejvyšší správní soud dospěl k závěru o naplnění klíčového předpokladu vzniku

pokračování

odpovědnosti za škodu, a sice porušení právní povinnosti poskytovatelem (viz body 29 až 34 rozsudku). Dle Nejvyššího správního soudu byl žalovaný při posouzení tohoto předpokladu dle § 73 odst. 2 správního řádu vázán vlastním pravomocným rozhodnutím ze dne 27. 10. 2015 vydaným v prvním sporném řízení, z jehož obsahu vyplývá, že poskytovatel porušil povinnost plnit závazky z dotační smlouvy (vyplatit dotaci) ve sjednaném termínu. Nejvyšší správní soud zdůraznil, že povinnost plnit vyplývala pro poskytovatele přímo z dotační smlouvy a žalovaný existenci této povinnosti toliko závazně deklaroval (s účinky *ex tunc*). Nejvyšší správní soud proto uzavřel, že z hlediska odpovědnosti za škodu došlo k porušení právní povinnosti poskytovatele, a uložil městskému soudu zabývat se v dalším řízení zbývajícimi předpoklady odpovědnosti, tedy správností závěrů žalovaného stran vzniku škody a její výše a příčinné souvislosti.

[6] V dalším řízení Městský soud v Praze rozsudkem označeným v záhlaví žalobou napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Vedle závěru o porušení právní povinnosti poskytovatelem, k němuž dospěl již Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku, městský soud shledal naplněný rovněž předpoklad *vzniku škody*, kterou dle městského soudu představují úroky, které žalobkyně uhradila na základě smlouvy o půjčce sjednané na financování projektu, a to za dobu, po kterou byl poskytovatel v prodlení s vyplacením dotace, tj. od 24. 9. 2010 (den následující po dni, co byl v souladu s dotační smlouvou o platbu požádán) do 1. 12. 2015 (den skutečného vyplacení dotace). Městský soud rovněž považoval za naplněný předpoklad *příčinné souvislosti*, neboť škoda v podobě vyšších zaplacených úroků ze smlouvy o půjčce vznikla právě v důsledku opožděné platby dotace. Pokud by dle městského soudu poskytovatel plnil řádně a včas, úročení by nenastalo. Městský soud dále konstatoval, že spornou zůstává toliko konkrétní výše škody, k čemuž upozornil, že pokud by žalovaný dospěl k závěru, že žalobkyně ve sporném řízení neprokázala škodu v jí tvrzené výši, bude povinen žalobkyni přiznat náhradu škody alespoň ve výši, která vyplývá z dokladů jí předložených.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalobkyně

[7] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost, v níž nejprve k otázce vzniku škody namítl, že z návrhu žalobkyně na zahájení sporného řízení ani z předložených důkazů nelze zjistit, kolik žalobkyně uhradila na úrocích z jistiny a kolik na úrocích z úroků. Dle stěžovatele nelze v souladu s tehdejší civilní judikaturou přiznat žalobkyni úroky z úroků, toto smluvní ujednání je absolutně neplatné. Nadto byl dle stěžovatele příklad výpočtu výše úroku pro rok 2008 ve smlouvě chybně vypočítán.

[8] K otázce příčinné souvislosti stěžovatel upozornil, že smlouva o půjčce byla uzavřena sedm měsíců před dotační smlouvou, přičemž žalobkyně při jejím uzavření nemohla vědět, zda jí bude nenároková dotace přiznána a vyplacena. Stěžovatel proto vyslovil pochybnosti o tom, kdy a za jakým účelem byla smlouva o půjčce vlastně uzavřena. Příčinná souvislost nebyla dle stěžovatele prokázána, neboť důvodem prodlení se splacením půjčky nebylo prodlení poskytovatele s výplatou dotace, nýbrž prodlení žalobkyně se splacením půjčky. K tomu, aby se žalobkyně nedostala do prodlení v souladu se smlouvou o půjčce, postačovalo, aby žalobkyně pravidelně splácela jakoukoli částku.

Tvrzená škoda tak vznikla především v důsledku nepravidelného splácení ze strany žalobkyně.

[9] Stěžovatel dále pokládá napadený rozsudek za nepřezkoumatelný, neboť se nezbyvá otázkou vzniku škody. Rovněž úvahy městského soudu o příčinné souvislosti stěžovatel označil za nepodložené. Městský soud se dle stěžovatele taktéž nevyjádřil k jeho závěrům o absolutní neplatnosti smlouvy o půjčce v části týkající se úroků z úroků, ani k důvodům prodlení na straně žalobkyně se splácením půjčky. Dle stěžovatelova názoru mu bylo městským soudem uloženo to, co již v předchozím správním řízení provedl.

[10] Žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti nepovažuje napadený rozsudek za nepřezkoumatelný. Dle jejího názoru kasační námitky směřují k obhajobě rozhodnutí stěžovatele, aniž by ovšem reagovaly na konkrétní důvody, které vedly ke zrušení tohoto rozhodnutí městským soudem. Žalobkyně se domnívá, že i v hypotetickém případě neplatnosti smluvního ujednání o stanovení úroků z úroků (s čímž se ovšem neztotožňuje), má nadále nárok na náhradu škody ve výši úroků z prodlení z nevyplacené dotace. Za absurdní pak žalobkyně označila stěžovatelovy úvahy o nedostatku příčinné souvislosti. Chybný výpočet vzorové roční sazby úroku považuje žalobkyně za zjevnou chybu v psaní. Příklad uvedený ve smlouvě nadto kalkuluje úrok za rok 2008, přičemž půjčka byla reálně čerpána až od roku 2009. Uvedená chyba tedy nemohla mít vliv na sjednanou výši jistiny ani úroků. Žalobkyně se také důrazně ohradila proti nařčení z účelového uzavření smlouvy. Smlouva o půjčce byla uzavřena před podáním žádosti o dotaci, neboť zajištění financování projektu bylo nezbytným předpokladem získání dotace. Toho si stěžovatel nepochybně musel být vědom. Smlouva přitom nestanoví povinnost, nýbrž možnost žalobkyně půjčku čerpat; žalobkyně by ji bývala nečerpala, pokud by s žádostí o dotaci neuspěla. Navázání splátky vysoké částky odpovídající výši přiznané dotace na její vyplacení pak bylo zcela logické. O pravosti a platnosti smlouvy nelze mít dle žalobkyně pochybnosti.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

III.A Přípustnost opakované kasační stížnosti

[11] Nejvyšší správní soud nejprve připomíná, že městský soud rozhodoval napadeným rozsudkem znovu poté, co byl jeho původní rozsudek ve věci zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2024, č. j. 6 Afs 9/2024-37.

[12] Podle § 104 odst. 3 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), je nepřípustná kasační stížnost proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

[13] Institut nepřípustnosti opakované kasační stížnosti brání tomu, aby se Nejvyšší správní soud znovu zabýval věcí, „u které již jedenkrát svůj právní názor na výklad hmotného práva závazný pro nižší soud vyslovil, a to v situaci, kdy se nižší soud tímto právním názorem řídil“ (nález Ústavního soudu ze dne 8. 6. 2005, sp. zn. IV. ÚS 136/05, N 119/37 SbNU 519). Vedle zákonné výjimky podání opakované kasační stížnosti (krajský soud se neřídil

pokračování

závazným právním názorem) dovodila judikatura nad rámec dosloveného znění § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. další výjimky, které brání odmítnutí věcného přezkumu rozhodnutí, a to pro situace, kdy pro vadu rozsudku krajského soudu Nejvyšší správní soud nemohl přistoupit k posouzení věci samé (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 3. 2011, č. j. 1 As 79/2009-165, č. 2365/2011 Sb. NSS, bod 24).

[14] Aplikaci § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. přitom nebrání skutečnost, že předchozí a následnou kasační stížnost podali rozdílní účastníci řízení před krajským soudem. Byla-li rozhodná právní otázka Nejvyšším správním soudem plně vyřešena k předchozí kasační stížnosti jiného účastníka, mohou i osoby odlišné od původního stěžovatele k této otázce v následné kasační stížnosti přípustně namítat pouze to, že se krajský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu (nález Ústavního soudu ze dne 2. 7. 2019, sp. zn. III. ÚS 926/19, N 129/95 SbNU 66, bod 23).

[15] Obsahem kasační stížnosti nynějšího stěžovatele (tj. v pořadí druhé kasační stížnosti v uvedené věci) je sice v obecné rovině totožný předmět sporu jako v případě první kasační stížnosti podané žalobkyní, tedy zákonnost rozhodnutí stěžovatele posuzujícího nárok na náhradu škody, nicméně v předchozím řízení o kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud mohl zabývat a také se zabýval výhradně naplněním prvního předpokladu vzniku odpovědnosti za škodu, a to porušením právní povinnosti poskytovatelem. Vysloveným závazným názorem kasačního soudu se městský soud v dalším řízení řídil a naplnění uvedeného předpokladu hodnotil v souladu s tímto závěrem. V dalším řízení se pak, opět v souladu se závazným pokynem kasačního soudu, zabýval naplněním zbývajících předpokladů odpovědnosti za škodu, a sice vznikem škody a příčinnou souvislostí mezi porušením smluvní povinnosti poskytovatele a vznikem škody. Těmito spornými otázkami se Nejvyšší správní soud v předchozím zrušujícím rozsudku č. j. 6 Afs 9/2024-37 nezabýval a nevyslovil k nim pro městský soud závazný právní názor. Nyní podanou kasační stížnost proto nelze považovat za nepřípustnou pouze z toho důvodu, že se jedná o kasační stížnost opakovanou.

III.B Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku

[16] Stěžovatel v kasační stížnosti nejprve poukazuje na nesrozumitelnost napadeného rozsudku a jeho nedostatečné odůvodnění. Případná nepřezkoumatelnost rozhodnutí soudu (ať už pro jeho nesrozumitelnost či pro nedostatek důvodů) je přitom vadou natolik závažnou, k níž je Nejvyšší správní soud povinen přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Takovou vadu však Nejvyšší správní soud v odůvodnění napadeného rozsudku neshledal.

[17] S odkazem na usnesení rozšířeného senátu ze dne 5. 12. 2017, č. j. 2 As 196/2016-123, č. 3668/2018 Sb. NSS, body 29 a 30, Nejvyšší správní soud připomíná, že „přezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu není hodnotou sama o sobě. Zrušení rozhodnutí krajských soudů zpravidla pro účastníky/osoby zúčastněné na řízení, včetně toho, který podává kasační stížnost, neznamená žádný přínos. Výsledkem je naopak pravidelně prodloužení a prodražení soudního řízení. I proto je nutné k aplikaci kasačního důvodu spočívajícího v nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů přistupovat krajně zdrženlivě“ (tamtéž, bod 30). Nepřezkoumatelnost současně není projevem nenaplněné subjektivní představy stěžovatele o tom, jak podrobně by měl být rozsudek odůvodněn, ale objektivní

překážkou, která soudu znemožňuje napadené rozhodnutí přezkoumat (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 3 Azs 69/2016-24).

[18] V daném případě se městský soud v odůvodnění napadeného rozsudku zabýval jak otázkou vzniku škody, tak příčinnou souvislostí mezi porušením právní povinnosti poskytovatele a vzniklou škodou. Ačkoli je odůvodnění jeho závěrů stručné, hodnocení skutkového stavu i právních otázek je možno z napadeného rozsudku bez pochybností seznat (viz body 59 a 60). Nejvyšší správní soud považuje vypořádání obsažené v napadeném rozsudku za dostatečné, ostatně věcná polemika stěžovatele se závěry městského soudu přezkoumatelnost napadeného rozsudku potvrzuje.

[19] Jak bude podrobněji rozvedeno dále, městský soud stěžovatelův závěr o neplatnosti ujednání o úročení úroků v napadeném rozsudku nezpochybnil. V této souvislosti upozornil, že tento závěr bez dalšího neznamena absolutní neplatnost ustanovení o úročení jako takového. Pokud se jedná o otázku stěžovatelem tvrzeného prodlení žalobkyně se splácením půjčky, v níž stěžovatel spatřoval příčinu vzniku škody (vylučující současně příčinnou souvislost s protiprávním jednáním poskytovatele), Nejvyšší správní soud konstatuje, že ta je pro posuzovaný případ zcela irelevantní, jak bude opět vysvětleno dále. Proto není vadou s vlivem na zákonnost napadeného rozsudku, pokud se městský soud této otázce výslovně nevěnoval.

[20] Důvodná není ani stěžovatelova námitka označující rozsudek za nesrozumitelný z toho důvodu, že stěžovateli údajně ukládá provést to, co již ve správním řízení provedl. Z napadeného rozsudku vyplývá, že městský soud hodnotil naplnění všech předpokladů odpovědnosti za škodu odlišně od stěžovatelova posouzení ve správním řízení. Městský soud proto stěžovateli uložil zabývat se v dalším řízení v souladu s jím vysloveným závazným právním názorem znovu naplněním předpokladů odpovědnosti za škodu, a to včetně otázky žalobkyní navrhované výše vzniklé škody.

III.C Vznik škody

[21] Nejvyšší správní soud považuje ve shodě s městským soudem za naplněný předpoklad vzniku škody a má za to, že žalobkyně vznik škody ve sporném řízení vedeném před žalovaným prokázala. Opačný závěr zastávaný stěžovatelem neobstojí.

[22] Podle § 442 odst. 1 starého občanského zákoníku se hradí skutečná škoda a to, co poškozenému ušlo (ušlý zisk). Za škodu se v právní teorii i ustálené soudní praxi považuje újma, která nastala v majetkové sféře poškozeného a která je objektivně vyjádřitelná všeobecným ekvivalentem (penězi), přičemž *skutečnou škodu* představuje to, oč se majetek poškozeného zmenšil. *Ušlý zisk* je pak ušlým majetkovým prospěchem spočívajícím v nenastalém zvětšení (rozmnožení) majetku poškozeného, které bylo možno důvodně očekávat s ohledem na pravidelný běh věcí, pokud by nebylo došlo ke škodné události.

[23] Situaci, kdy je podnikání poškozeného ztíženo a jeho majetek je dotčen porušením povinnosti škůdce vyplatit poškozenému určité finanční prostředky, vhodně a ilustrativně

pokračování

popisuje rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 6. 2018, sp. zn. 30 Cdo 6019/2017. V případě, kdy má poškozený zajištěno náhradní financování svých podnikatelských aktivit namísto neprávem zadržovaných finančních prostředků a dále z něj rozvíjí své podnikání, představují náklady takového financování (např. uhrazený smluvní úrok) skutečnou škodu. V případě, kdy poškozený náhradní financování na rozvoj svého podnikání nezíská, nevzniká skutečná škoda, nicméně může vzniknout škoda v podobě ušlého zisku (viz bod 39 rozsudku). Civilní judikatura tedy pracuje se smluvními úroky, které poškozený musel vynaložit (zaplatit) na získání finančních prostředků, jež dočasně nahradily prostředky protiprávně zadržované, jako se skutečnou škodou. Tyto úroky chápe jako náklad, který poškozený musel vynaložit na získání náhradního financování (bod 38 rozsudku).

[24] V nyní projednávaném případě stěžovatel posuzoval srovnatelnou situaci. Žalobkyně v řízení uplatnila nárok na náhradu škody, kterou představují *smluvní úroky*, nikoli úroky z prodlení (viz následující část odůvodnění), tedy úroky, které žalobkyně byla povinna na základě smlouvy o půjčce vyplatit věřiteli z důvodu opožděné výplaty dotace. Přínejmenším smluvní úrok (tedy cena půjčených peněz) z částky odpovídající zadržované dotaci za dobu jejího protiprávního zadržování tak představuje odůvodněný náklad vynaložený žalobkyní na financování vlastního projektu. O tuto částku se majetek žalobkyně zmenšil, a tato částka tedy představuje její skutečnou škodu. Městský soud proto nepochybil v závěru, že žalobkyni vznikla škoda v podobě úroků, které musela uhradit na základě uzavřené smlouvy o půjčce za dobu, po kterou byl poskytovatel v prodlení s vyplacením dotace.

III.D Příčinná souvislost

[25] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje také s hodnocením městského soudu, který považuje za naplněný i předpoklad příčinné souvislosti mezi vzniklou škodou a porušením právní povinnosti poskytovatele.

[26] Z hlediska posouzení existence příčinné souvislosti je třeba zkoumat skutečnost, v jejímž důsledku žalobkyni výše popsána škoda vznikla. Je běžné, že se kauzálního děje účastní více skutečností, které vedou ke vzniku škody. Mezi takovými skutečnostmi je však třeba identifikovat právně relevantní příčinu vzniku škody. Z celého řetězce všeobecné příčinné souvislosti (v němž každý jev má svou příčinu, zároveň však je příčinou jiného jevu) je třeba sledovat jen ty příčiny, které jsou důležité pro odpovědnost za škodu. Musí se jednat o skutečnosti podstatné, bez nichž by ke vzniku škody nedošlo. Podle teorie adekvátní příčinné souvislosti, s níž pracuje judikatura civilních soudů, je příčinná souvislost dána tehdy, je-li škoda podle obecné povahy, obvyklého chodu věcí a zkušeností adekvátním důsledkem protiprávního úkonu nebo škodní události. Současně je nutno prokázat, že škoda by nebyla bývala nastala bez této příčiny (shodně viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2014, sp. zn. 30 Cdo 1729/2013).

[27] V posuzované věci si žalobkyně zajistila financování celého projektu prostředky získanými na základě smlouvy o půjčce od třetí osoby. Tato půjčka měla pokrýt jak část finančních prostředků představujících vlastní spoluúčast žalobkyně na projektu (tuto část měla žalobkyně splácet až z budoucího zisku), tak dočasně i část finančních prostředků, které měla pokrýt poskytnutá dotace (tato část měla být splacena ihned po obdržení dotace). V této části se tedy jednalo o „půjčku překlenovací“. Žalobkyně smlouvu o půjčce

uzavřela před získáním dotace, avšak s jejím čerpáním a realizací projektu vyčkala do doby, než jí byla dotace přiznána dotační smlouvou a na jejíž vyplacení jí při splnění dohodnutých podmínek vznikl právní nárok. Dotace však nebyla žalobkyni v rozporu s dotační smlouvou ve sjednaném termínu vyplacena.

[28] Část finančních prostředků získaných z půjčky (překlenovací část) proto v daném případě nahrazovala prostředky, které měly být pokryty z dotace a které byly od září roku 2010 protiprávně zadržovány poskytovatelem. Pokud by ze strany poskytovatele nedošlo k porušení dotační smlouvy, tedy za obvyklého chodu věcí, mohla žalobkyně splatit významnou část svého dluhu odpovídající výši dotace již v září roku 2010. Smluvní úroky vynaložené na překlenovací část půjčky od září 2010 do prosince roku 2015 tedy představují škodu, jak bylo podrobně popsáno v předchozí části III.C odůvodnění tohoto rozsudku, která je v příčinné souvislosti s porušením právní povinnosti poskytovatele vyplatit dotaci ve sjednaném termínu. Právě nevyplacení dotace totiž představovalo onu podstatnou skutečnost, bez níž by ke vzniku škody nedošlo, neboť žalobkyně by ze svého nemusela vynakládat další finanční prostředky na financování překlenovací části půjčky.

[29] Stěžovatelův závěr o absenci příčinné souvislosti tedy neobstojí. Jeho argumentace k této otázce je navíc jak v kasační stížnosti, tak v žalobou napadeném rozhodnutí nepřipadná a nelogická. Stěžovatelovy úvahy o možném fiktivním uzavření smlouvy o půjčce jsou ničím nepodloženými spekulacemi. Za přesvědčivé naopak Nejvyšší správní soud považuje vysvětlení žalobkyně, že si nejprve smluvně zajistila financování celého projektu a teprve poté se ucházela o příslušnou dotaci. Protože dotace měla být vyplacena *ex post*, bylo třeba zajistit finanční prostředky nejen na vlastní finanční spoluúcast žalobkyně na projektu, ale rovněž na překlenutí období mezi vynaložením zbývajících částí finančních prostředků a jejich krytím přiznanou dotací. Smlouva o půjčce proto byla logicky uzavřena před uzavřením dotační smlouvy. Z obsahu smlouvy o půjčce přitom nevyplývá povinnost žalobkyně půjčku skutečně čerpat. Věrohodné se soudu jeví i tvrzení žalobkyně, že by půjčku nečerpala a projekt vůbec nerealizovala, pokud by s žádostí o dotaci neuspěla. V době čerpání půjčky pak již žalobkyně věděla, že jí byla dotace dotační smlouvou přiznána, přičemž mohla důvodně předpokládat, že za obvyklého chodu věcí jí bude řádně a včas vyplacena.

[30] Stěžovatelův argument, že důvodem vzniklé škody nebylo opožděné vyplacení dotace, nýbrž nedostatečné splácení půjčky žalobkyní, která se tím sama dostala do prodlení, Nejvyšší správní soud pokládá za výraz nepochopení podstaty řešené otázky. Takový argument by byl validním a rozhodným v situaci, kdy by žalobkyně hradila věřiteli úrok z prodlení a vzniklou škodu odvozovala z něj. V takovém případě by jistě bylo legitimní zvažovat, zda žalobkyně škodu (zaplacené úroky z prodlení) způsobila vlastní pasivitou. V tomto případě se však žalovaný ani správní soudy otázkou případného prodlení žalobkyně a vznikem úroků z prodlení zabývat nemuseli, neboť tato otázka nebyla rozhodná. Žalobkyně po celou dobu řízení konzistentně požadovala nahradit škodu pouze v podobě vynaložených finančních prostředků na úhradu smluvního úroku jako ceny peněz. Náhradu úroků z prodlení nepožadovala, z ničeho nadto nevyplývá, že by jakékoliv úroky z prodlení věřiteli hradila. Pravidelnost či nepravidelnost splácení půjčky žalobkyní a její prodlení z tohoto důvodu (vykonstruované stěžovatelem) proto nemohlo mít žádný vliv na vznik škody popsané výše a v posuzovaném případě nepředstavuje okolnost, která by mohla jakkoli ovlivnit existenci příčinné souvislosti.

III.E Výše škody

[31] K otázce výše škody lze z obsahu napadeného rozsudku a v něm provedeného popisu škody městským soudem dovodit, že stěžovatelem shledaná neplatnost ujednání o úročení úroků neznamená neplatnost celého smluvního ujednání o úročení; škoda odvíjející se od úročení jistiny tedy žalobkyni nepochybně vznikla.

[32] Jak Nejvyšší správní soud uvedl již výše, škoda způsobená žalobkyni spočívá ve vynaložení finančních prostředků na úhradu smluvního úroku jako ceny půjčených peněz, a to výhradně z částky odpovídající zadržované dotaci a za dobu jejího protiprávního zadržování. Všechny rozhodné skutečnosti pro posouzení a vypočtení výše této škody lze zjistit z návrhu žalobkyně a jí doložených důkazů. Stěžovatel bude v dalším řízení povinen v souladu s právem určit skutečnou výši škody, přičemž se v této souvislosti bude zabývat i otázkou přiměřenosti výše smluvních úroků. Městský soud správně upozornil, že pokud stěžovatel dospěje k závěru, že žalobkyně neprokázala škodu v jí tvrzené výši, bude povinen přiznat jí náhradu škody alespoň ve výši prokázané předloženými doklady. Nejvyšší správní soud k tomu pro úplnost doplňuje, že v takovém případě bude stěžovatel povinen ve zbývající části návrh žalobkyně zamítnout tak, aby bylo rozhodnuto o celém předmětu řízení vymezeném návrhem žalobkyně.

[33] Ke stěžovatelově námitce týkající se nesprávnosti výpočtu úroku (obsaženého v příkladu úroku za rok 2008) Nejvyšší správní soud uvádí, že ze smlouvy o půjčce lze výši smlouveného úroku zjistit výpočtem. Písařská chyba (součet 7,42 % namísto 6,42 %) obsažená v příkladu výpočtu úroku (viz čl. 1.2 smlouvy o půjčce) nemá žádný vliv na určitost tohoto smluvního ujednání. Pokud pak smlouva konstruuje pravidlo o výši smluvního úroku jako: „3% + sazba *přibor* ČNB na 12 měsíců uvedená k prosinci předchozího roku. *Aktuální sazba úroku bude vypočtena pro kalendářní rok z průměru za předchozí rok pro sazbu 12 měsíců*“, poslouží k odstranění nejasnosti, jakou konkrétní sazbu použít, právě vzorový příklad pro rok 2008 obsažený ve smlouvě, ze kterého vyplývá, že smluvní strany hodlaly použít *průměrnou sazbu PRIBOR na dvanáct měsíců* za celý předcházející rok, neboť tento průměr v roce 2007 činil právě 3,42 %, se kterým výpočet pracuje. Stejně tak lze z podkladů shromážděných ve spisu v průběhu předchozího řízení, jakož i z tvrzení stran sporu zjistit výši opožděně vyplacené dotace a období, po které byla dotace neoprávněně zadržována. Vymezení období neoprávněného zadržování dotace obsahuje rovněž odůvodnění napadeného rozsudku městského soudu.

[34] Dále Nejvyšší správní soud s přihlédnutím ke stěžovatelově námitce upřesňuje, že při stanovení výše škody bude stěžovatel povinen zohlednit neplatnost ujednání o úročení již splatných („naběhlých“) úroků. Jak již bylo uvedeno výše, z napadeného rozsudku lze v této souvislosti dovodit správný závěr městského soudu, že neplatnost tohoto dílčího ujednání nezpůsobuje neplatnost celého ujednání o úročení půjčky, v důsledku čehož stěžovatel v žalobou napadeném rozhodnutí neshledal vznik jakékoli škody. Jinými slovy, skutečnost že smluvní strany neplatně sjednaly rovněž úročení úroků (čl. 1. 5 smlouvy o půjčce v části „a naběhlých úroků“), neznamená, že jsou neplatností stížena též smluvní ujednání o úročení jistiny (čl. 1.2 a čl. 1.5 smlouvy o půjčce v části „úročení bude prováděno každý měsíc z půjčených peněz“).

[35] V této souvislosti Nejvyšší správní soud v reakci na vyjádření žalobkyně ke kasační stížnosti doplňuje, že neshledal přílehavou její argumentaci, která se v této věci dovolává

judikaturou dovozené možnosti dohody stran na přirůstání úroků k jistině a úročení takto zvýšené jistiny. Velký senát Nejvyššího soudu k této otázce již v rozsudku ze dne 24. 3. 2004, sp. zn. 35 Odo 101/2002, č. 5/2006 Sb. NS, na který shodně odkazují žalobkyně i stěžovatel, vyslovil, že smluvené úroky se („automaticky“) nestávají součástí jistiny, dále se neúročí a věřitel nemá právo požadovat po dlužníku příslušenství z příslušenství (v podmínkách tehdejší věci úroky z prodlení ze smluvených úroků; závěry tohoto rozsudku lze nicméně obecně vztáhnout na jakékoli příslušenství z příslušenství). Žalobkyni lze přisvědčit do té míry, že velký senát Nejvyššího soudu v uvedeném rozsudku připustil možnost dohody smluvních stran (typově např. v mezích smlouvy o úvěru), že sjednané úroky se stanou součástí jistiny, tedy k jistině budou podle dohody účastníků přičítány coby plody peněz, což následně umožní věřiteli požadovat úroky z takto navýšené jistiny. Velký senát současně zdůraznil, že tímto způsobem se však ve výsledku úročí opět pouze jistina, nikoli příslušenství pohledávky, a poznamenal, že brání úroků z úroků (tzv. anatocismus) bylo zapovězeno již podle tradic římského práva a historicky platilo i v českém právu.

[36] V podmínkách nyní souzené věci Nejvyšší správní soud uvádí, že posuzovaná smlouva o půjčce neobsahuje žádné výslovné ujednání o tom, že by se splatné úroky staly *součástí jistiny*, tedy že by dohodou smluvních stran došlo k *přirůstání* smluvených úroků k jistině, jak požaduje citovaný rozsudek velkého senátu a na něj navazující judikatura Nejvyššího soudu (např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2010, sp. zn. 33 Cdo 3780/2008, nebo ze dne 22. 12. 2016, sp. zn. 29 ICdo 88/2014, č. 48/2018 Sb. NS). Ze stručného znění čl. 1.5 smlouvy o půjčce („*Úročení bude prováděno každý měsíc z půjčených peněz a naběhlých úroků*“) nelze jednoznačně dovodit výslovnou dohodu stran, dle které by se úroky stávaly součástí jistiny a bylo s nimi (pro účely jejich dalšího úročení) nadále zacházeno jako s jistinou. K tomu Nejvyšší správní soud naopak odkazuje na příklad jasného ujednání řešeného v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2021, sp. zn. 29 Cdo 2454/2019, č. 54/2022 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní, bod 2), dle kterého „*nebude-li úrok z úvěru uhrazen v den splatnosti, hledí se na něj jako na nový úvěr věřitele dlužníkovi, který se k témuž dni slučuje s dosavadním úvěrem, tj. připočítává se k jistině dosavadního úvěru a stává se jeho součástí*“. V nyní posuzovaném případě lze naopak z výše citovaného článku smlouvy o půjčce bezpečně dovodit snahu stran dohodnout vedle úročení jistiny také úročení úroků. To však tehdejší právní úprava nepřipouštěla.

[37] V návaznosti na výše uvedené pak nelze souhlasit ani se stěžovatelovým tvrzením, že by mu městský soud ukládal v dalším řízení provádět něco, co již dříve ve správním řízení provedl. Městský soud správně stěžovatele zavázal k tomu, aby se v souladu s jím vysloveným závazným právním názorem, zčásti nyní doplněným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku, znovu zabýval naplněním předpokladů odpovědnosti za škodu a výši škody dle žalobkyní podaného návrhu. V tomto ohledu tedy nelze městskému soudu nic vytknout.

IV. Závěr a náklady řízení

[38] Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

pokračování

[39] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalovaný (stěžovatel) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšné žalobkyni Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení přiznal.

[40] Žalobkyně učinila prostřednictvím svého zástupce vyjádření ke kasační stížnosti, které představuje úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění od 1. 1. 2025. Odměna za jeden úkon právní služby činí podle § 7 bodu 5, aplikovaného na základě § 9 odst. 5 advokátního tarifu, částku ve výši 4 620 Kč. K ní je třeba podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu připočítat částku ve výši 450 Kč jako paušální náhradu hotových výdajů. Celkem se tedy jedná o částku ve výši 5 070 Kč. Vzhledem k tomu, že zástupce žalobkyně je podle § 57 odst. 2 věty za středníkem s. ř. s. společníkem právnické osoby zřízené podle zvláštních právních předpisů upravujících výkon advokacie a plátcem daně z přidané hodnoty je tato právnická osoba, zvyšuje se přiznaná náhrada o výši této daně. Žalobkyni tedy byla přiznána náhrada nákladů řízení v celkové výši 6 135 Kč (po zaokrouhlení). K zaplacení této částky byla žalovanému stanovena přiměřená lhůta v délce jednoho měsíce.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. prosince 2025

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu